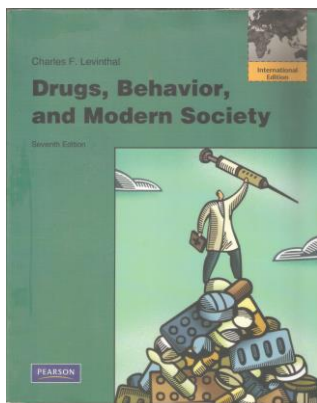

บทวิจารณ์หนังสือ (Book Review)

รองศาสตราจารย์ ศักดิ์ชัย เลิศพานิชพันธุ์¹

Drugs, Behavior, and Modern Society (7th Edition)

เขียนโดย : Charles F. Levinthal, Hofstra University

สำนักพิมพ์: Pearson Education Inc., U.S.A.

ปีที่พิมพ์ : 2012

จำนวนหน้า : 444 หน้า

"*Drugs, Behavior, and Modern Society*"

“ยาเสพติด, พฤติกรรม และสังคมยุคใหม่”

ช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา หากท่านสังเกตข่าวคราวเรื่องยาเสพติด จะพบว่า มีข่าวการจับกุมแทบทุกวัน จนเรารู้สึกว่าเป็นเรื่องปกติในชีวิตประจำวัน เช่นเดียวกับเหตุการณ์ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ แต่หากเราได้เข้าไปเกี่ยวข้องด้วย ไม่ใช่ว่าจะไปเป็นผู้เสพหรือผู้ค้าเช่นนั้น แต่เมื่อได้อ่านข้อมูล งานวิจัย งานศึกษาใหม่ ๆ ในหลายประเทศทั่วโลก อาจทำให้เรามีความคิดต่างไปจากเดิม ผู้วิจารณ์กำลังกล่าวถึงผลการศึกษายาเสพติดในแง่มุมต่าง ๆ ที่เคยนำเสนอและวิพากษ์ไปแล้วในฉบับก่อน ท่านผู้อ่านคงสงสัยและตั้งคำถามว่า ทำไม? **Book Review** ในวารสารสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ฉบับหลัง ๆ

¹อาจารย์ประจำคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ท่าพระจันทร์ กทม. 10200

จึงให้น้ำหนักไปที่เรื่องยาเสพติดมากขึ้น เหตุที่เช่นนั้น ก็ด้วยเพราะ ปัญหายาเสพติดกำลังเป็นปัญหาโลกแตก เป็นปัญหามูльтиทางในประเทศไทย จนเรารู้สึกซาซิน แต่สำหรับบางคนที่ต้องคดี หรือเข้าคุกเพราะยาเสพติดคงไม่ได้มีความรู้สึกสบายใจ หรือซาซินเช่นพวกเรา เพราะบางคนอาจเข้าคุกเพราะอยู่ในสถานการณ์บางอย่างที่ตนเองก็ไม่อยากกระทำ แต่ต้องกระทำเพื่อความอยู่รอด เพื่อเงินจำนวนเล็กน้อยที่นายทุนใหญ่มอบให้เป็นรางวัล ปัญหายาเสพติดกำลังขยายใหญ่โต เข้าไปในทุกพื้นที่ สิ่งที่คุณวิจารณ์ยังแปลกใจก็คือ เราไม่มีทางทำอะไรเลยกระนั้นหรือ

นี่จึงเป็นมูลเหตุจูงใจประการหนึ่งที่ผู้วิจารณ์พยายามสรรหาแหล่งข้อมูลเรื่องยาเสพติด เพื่อเป็นแรงหนึ่งในการหาทางออกให้จงได้ ประกอบกับเคยทำงานวิจัยด้านกฎหมายยาเสพติด และทำงานกับผู้ติดยาเสพติดมาพอสมควร (สมัยเป็นพนักงานคุมประพฤติ กระทรวงยุติธรรม) ดังนั้นจึงใคร่จะนำเสนอหนังสือเล่มนี้ให้ท่านผู้อ่านได้ท่องเที่ยวไปในโลกของยาเสพติดอีกวาระหนึ่ง

ในวารสารเล่มที่แล้วผู้วิจารณ์ได้กล่าวถึงหนังสือ **"Methamphetamine: Fact vs. Fiction and Lessons from the Crack Hysteria"** (เมทแอมเฟตามีน: ความจริง VS. นวนิยายและบทเรียนของโรคประสาทหวาดผวามาจากโคเคนรูปปลิก) ซึ่งมองเมทแอมเฟตามีนหรือยาบ้า ในแง่บวกขึ้นหน่อย ได้แก่ การนำมาใช้เป็นยารักษาโรค แต่ในโลกปัจจุบัน กลับมีการ “สร้างความกลัว” จนเกินเหตุ ตามสื่อ โดยการป้อนข้อมูลจากแทบทุกคน ตั้งแต่นักวิทยาศาสตร์ไปจนถึงเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ซึ่งน่าจะทำให้นโยบายทางอาญาและกระบวนการลงโทษของเราหนักเกินความเป็นจริงสำหรับผู้เสพและผู้เสพที่เป็นผู้ค้ารายย่อย

สำหรับ **"Drugs, Behavior, and Modern Society"** ของ Prof. Charles F. Levinthal ได้กล่าวถึงจุดประสงค์ของหนังสือเล่มนี้ว่าต้องการให้ผู้อ่านได้มุมมองอย่างรอบด้านเกี่ยวกับยาเสพติด โดยไม่จำเป็นต้องมีพื้นฐานความรู้ทางด้านชีววิทยา สังคมวิทยา จิตวิทยา หรือเคมี เพียงต้องการกระตุ้นให้เราไม่จิตใจใฝ่รู้ว่า ยาเสพติดเหล่านั้นมีผลต่อ

กายและจิตของเราอย่างไร ตลอดจนมีผลต่อสังคมและต่อ ชีวิตประจำวันของเราอย่างไรบ้าง

ท่านได้แบ่งเนื้อหาในหนังสือเป็น 6 ภาค ใหญ่ ๆ ได้แก่

ภาคที่ 1 ยาเสพติดในสังคมและในชีวิตของเรา

ภาคที่ 2 ยาเสพติดต้องห้ามทางกฎหมายในสังคม

ภาคที่ 3 ยาเสพติดที่ถูกกฎหมายในสังคม

ภาคที่ 4 ยาเสพติดประเภทกระตุ้นกับประเภททำให้เชื่องซึมลง

ภาคที่ 5 ยาเสพติดที่เป็นยารักษา

ภาคที่ 6 การป้องกันและการบำบัดรักษายาเสพติด

Prof. Charles F. Levinthal
Hofstra University,
New York, U.S.A.

สำหรับ **ภาคที่ 1 ยาเสพติดในสังคมและในชีวิตของเรา** โดยสรุปผู้เขียนต้องการปูพื้นเรื่องที่มาที่ไปของยาเสพติดซึ่งท่านกล่าวว่า ปัจจุบันสามารถหาข้อมูลเรื่องนี้ได้ง่ายมาก ๆ ใน Internet พฤติกรรมการใช้ยาแยกง่าย ๆ ออกเป็น 2 แบบ คือ แบบถูกกฎหมาย เช่น ใช้ Valium (ยากล่อมประสาทประเภทหนึ่ง) ตามใบสั่งแพทย์เพื่อลดอาการวิตกกังวล และแบบผิดกฎหมาย เช่น การเสพยาหรือฟีนโดลไมมีใบสั่งแพทย์ เพื่อยับยั้งความเจ็บปวด และยังได้ยกตัวอย่างพฤติกรรมการเสพยาของนักเรียนชั้นมัธยมปลายในอเมริกา มาจากการการคบหาสมาคมกับเพื่อนหรือเพื่อนชักชวนเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาคืออยากทดลอง ซึ่งนักสังคมวิทยา เรียกว่า เป็นการสร้างอนุวัฒนธรรมเชิงเบี่ยงเบน (Deviant Subculture) ของช่วงวัยรุ่น อันเป็นสิ่งที่น่าเป็นห่วงมาก เนื่องจากวัยรุ่นมีแนวโน้มใช้ยาในกลุ่มยาอี ยาบ้า LSD เพิ่มขึ้น

ใน ภาคที่ 2 ยาเสพติดต้องห้ามทางกฎหมายในสังคม มีบทย่อที่กล่าวถึง ยาเสพติดประเภทต่าง ๆ ในรายละเอียด เช่นโคเคน ยาบ้า เฮโรอีน LSD กัญชา โดยอธิบายถึงผลกระทบต่อร่างกาย สมอง และจิตใจ รวมถึงการบำบัดรักษา แต่ข้อน่าสังเกตุคือตัวเลขผู้เสียชีวิตจากยาเสพติด มีงานวิจัยในปี ค.ศ. 2000 พบว่า มีผู้เสียชีวิตจากยาสูบและแอลกอฮอล์มากกว่าผู้ติดยาเสพติดจำนวนมากจนเหลือเชื่อ (จำนวนผู้เสียชีวิตจากยาสูบ:แอลกอฮอล์:ยาเสพติด = 440,000 : 85,000:17,000 คน ตามลำดับ)

ส่วน ภาคที่ 3 ยาเสพติดที่ถูกกฎหมายในสังคม เป็นภาคที่กล่าวถึงยาเสพติดที่คนทั่วไปนิยมใช้ เพราะถูกกฎหมาย เช่น สุรา ยาสูบ คาเฟอีน เรียกว่าเป็น ยาเสพติดเพื่อการสังคม(Social Drug) มีข้อมูลความรู้ผลพวงเกี่ยวกับยาเสพติดดังกล่าวอย่างน่าสนใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การออกกฎหมายในอดีตของอเมริกาห้ามผลิต จำหน่ายขนส่ง นำเข้าซึ่งสุรา เมื่อปี ค.ศ. 1919 (เกือบ 100 ปีที่แล้ว) ซึ่งปีแรก ๆ ก็ดูดี แต่ในปีที่สองที่สาม กลับเกิดปรากฏการณ์อาชญากรรมแพร่ขยายไปทั่ว เพราะมีการแอบจำหน่าย แอบผลิตเหล้าเถื่อน (มีแก๊งมาเฟีย มีการฆ่ากันเกิดขึ้นมากมายในช่วงเวลาดังกล่าว-ผู้วิจารณ์) จนต้องยกเลิกกฎหมายห้ามในปี 1933 แต่หันมาใช้วิธีการควบคุมการดื่ม การซื้อ อย่างเคร่งครัด นั่นคือให้ความรู้แก่ประชาชนในดื่มสุราอย่างมีความรับผิดชอบ

ภาคที่ 4 ยาเสพติดประเภทกระตุ้นกับประเภททำให้เซื่องซึมลง ได้กล่าวถึงยาเสพติดที่ใช้เป็นสารกระตุ้นในหมู่นักกีฬา นักกล้ำม เช่น พวกลสเตียรอยด์ และยาเสพติดประเภทกดประสาทเพื่อแก้อาการวิตกกังวล บางประเภทก็เป็นประโยชน์ เช่น ไซสำหรับผู้ป่วยที่มีอาการทางจิต ผู้ป่วยจิตเภท หรือแบบสูดเข้าไป เพื่อความรื่นรมย์ เช่น ไนตรัส ออกไซด์ เบนซิน กาว เป็นต้น ล้วนแล้วแต่ก่อปัญหาสังคมทั้งสิ้น โดยเฉพาะแบบสูดดมจะก่อสุขภาพต่อสมองของเยาวชน

ในภาคที่ 5 ยาเสพติดที่เป็นยารักษา ผู้เขียนได้เน้นไปที่การตรวจสอบการผลิตและการใช้ยาให้ถูกต้องปลอดภัย การสำรวจและทดสอบยาที่ขายในท้องตลาด โดยเฉพาะองค์กรของรัฐจะต้องเข้ามาดำเนินการอย่างจริงจัง ดังเช่น องค์การอาหารและยา

สหรัฐอเมริกา(Food and Drug Administration) มีเครือข่ายเตือนภัยการใช้เสพติด (Drug Abuse Warning Network-DAWN)

ภาคสุดท้าย **ภาคที่ 6** การป้องกันและการบำบัดรักษายาเสพติด ผู้เขียนได้เสนอแนวทางในการป้องกันและบำบัดรักษาอย่างค่อนข้างละเอียดมากที่สุด โดยใช้กระบวนการทั้งทางร่างกายและจิตใจ โดยเฉพาะในเชิงป้องกัน จากการศึกษาพบว่าสิ่งที่เราคาดหวังว่าการจับกุมคุมขังผู้ติดยาจะทำให้คนเหล่านี้กลัว ไม่กล้ากลับไปเสพยาอีก เป็นความเข้าใจที่ผิด เพราะจะได้ผลช่วงต้น ๆ เท่านั้น หลังจากนั้นก็จะติดเหมือนเดิม แต่ถ้าจะให้ได้ผลในการจำนวนผู้ติดยาอยู่ในการบำบัดรักษาที่มีคุณภาพ การเพิ่มการมองเห็นคุณค่าในตนเองให้กับบุคคลนั้น การให้ความรู้ทักษะทางสังคม ทักษะการตัดสินใจ การใช้ชุมชนเข้ามาช่วยดูแลผู้ติดยา เป็นต้น

หนังสือ *"Drugs, Behavior, and Modern Society"* ของ Prof. Charles F. Levinthal ได้แสดงภาพผลกระทบจากพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดในสังคมและชีวิตประจำวัน ซึ่งมีการใช้ทั้งในแบบที่ถูกกฎหมายและผิดกฎหมาย โดยใช้องค์ความรู้ที่หลากหลายมาอธิบาย ได้แก่ ความรู้เชิงประวัติศาสตร์ ชีววิทยา จิตวิทยาและสังคมวิทยา ทำให้จุดประกายความคิด วิธีคิดของผู้อ่านได้อย่างรอบด้าน **มองปัญหาเสพติดในหลายมิติมากขึ้น มิใช่มองสิ่งเหล่านี้ในภาพลบนั่น** มิเช่นนั้น ยาเสพติดประเภทบุหรี่และแอลกอฮอล์ ตลอดจนการใช้สเตียรอยด์ซึ่งมีผลกระทบร้ายแรงต่อสังคมไม่ยิ่งหย่อนกว่ายาเสพติดประเภทอื่น ทำไมสังคมจึงให้การยอมรับนับเข้ามาเป็นสิ่งใกล้ชิด หนังสือเล่มนี้มีข้อดีที่น่าสนใจประการหนึ่งก็คือ ได้ให้ข้อมูลทั้ง 2 ด้าน อย่างเป็นกลางมาก เช่น ผลดี-ผลเสียของยาเสพติด การยอมรับและการคัดค้านให้ยาเสพติดบางประเภทซื้อขายอย่างถูกกฎหมาย การมีทางเลือกอื่นแทนการจำคุกในคดียาเสพติด การมีศาลยาเสพติด อีกมีข้อสรุปที่น่าสนใจได้แก่ Flow Chart ในการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดอย่างครบวงจร (ในหน้า 422 ของหนังสือ)

ดังนั้นการศึกษาเรื่องยาเสพติดจึงต้องใช้ความละเอียดและพิจารณาอย่างรอบคอบ มองตัวอย่างในต่างประเทศ เช่น แม้ในประเทศสหรัฐอเมริกาที่ใช้มาตรการ

“ทำสงครามกับยาเสพติด” แต่ก็ไม่สามารถเอาชนะยาเสพติดได้ ต้องเริ่มหันมาใช้ความยืดหยุ่นกับปัญหาดังกล่าว เช่น บางมลรัฐอนุญาตให้ประชาชนใช้กัญชาได้ แต่ควบคุมการผลิตและปริมาณการใช้ บางประเทศเช่น เยอรมัน สวิส สเปน ใช้หลักลดอันตรายจากการใช้เฮโรอีน (Harm Reduction) โดยจัดสถานที่ฉีดยา (Injecting Room) ให้ผู้เสพ เป็นต้น หรือแก้กฎหมายลดโทษในคดียาเสพติดบางชนิดลง

ดังนั้น การหาข้อมูลทั้งด้านมืดและด้านสว่างของยาเสพติด เป็นเรื่องสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งยวดในสถานการณ์ที่เรากำลังเผชิญ เพราะฝ่ายที่เน้นการปราบปราม (สายเหยี่ยว) ก็ใช้ทฤษฎีการลงโทษอย่างเข้มข้นพร้อมกับได้งบประมาณสนับสนุนเต็มที่ ส่วนเน้นสายพิราบซึ่งมองเห็นผู้เสพที่ต้องผันตัวเองไปเป็นผู้ค้ารายย่อยควรได้รับการปฏิบัติที่เป็นธรรม หากเราสามารถรวบรวมข้อมูลและทำงานวิจัยในเรื่องยาเสพติดให้มากขึ้น บางประเด็นปัญหาต้องลองคิดนอกกรอบบ้าง อาจมองเห็นหนทางแก้ปัญหาเสพติดในประเทศของเราได้ เพราะเมื่อ **“คิดเปลี่ยน คนเปลี่ยน สังคมเปลี่ยน”**

.....